

Aan de slag met je gemeente

Werkinstrument: 'Hoe je als kern kan wegen op gemeentelijk beleid'

Inhoudstafel

1. Inleiding
2. Achtergrondinfo gemeentelijk beleid
 - Vlaams plaatje
 - Gemeentelijk bestuur
 - Meerjarenplanning
 - Inspraakmogelijkheden
3. Houding van Ziekenzorg CM
 - Vertolken van de stem van chronisch zieke mensen en mantelzorgers naar gemeentebestuur
 - Profileren als belangrijke lokale partner
4. Concrete aandachtspunten vanuit Ziekenzorg CM
5. Hoe kan je als kern aan de slag gaan:
 - Samenwerken met andere kernen.
 - Netwerken / profileren
 - Vertegenwoordiging in raden opnemen
 - Opstellen meerjarenplan
 - Kracht van ervaringsdeskundigheid benutten
6. Waar bijkomende info vinden

1. Inleiding

In 2012 werden er in België gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Om de 6 jaar mag iedereen zijn stem uitbrengen. Op 1 januari 2013, bij het begin van het nieuwe jaar na de verkiezingen, gaan daarna de verschillende (nieuw samengestelde) gemeentebesturen aan de slag.

Waarom is dit belangrijk voor Ziekenzorg CM?

Ziekenzorg CM verenigt chronisch zieke mensen, zorgbehoevende personen én gezonden die het voor elkaar opnemen met als doel een veelzijdige persoonsontwikkeling én een volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven. Deze doelstelling is zó belangrijk dat ze is opgenomen in de missie van Ziekenzorg CM.

Ziekenzorg CM ijvert ervoor om iedereen zo veel mogelijk kansen te bieden om zich te ontwikkelen en om volwaardig te participeren aan het maatschappelijke leven. Enerzijds betekent dit dat Ziekenzorg CM zelf een aanbod heeft om deze doelstelling optimaal te realiseren. Ziekenzorg CM houdt mensen erbij, zorgt ervoor dat mensen sociaal en cultureel gezien niet uit de boot vallen. Anderzijds heeft Ziekenzorg CM een opdracht om ervoor te zorgen en erover te waken dat ook het beleid aandacht heeft voor de noden van chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen en hun mantelzorgers.

Dit werkinstrument wil je kern op weg helpen om samen te bekijken welke mogelijkheden er zijn om vanuit Ziekenzorg CM een impact te hebben op gemeentelijk beleid.

Dit document geeft een overzicht van welke bestuursorganen een gemeente heeft, wat de spelregels zijn en hoe een gemeentelijk beleid tot stand komt. Vanuit dit overzicht worden een aantal mogelijkheden aangegeven van dingen die je samen met de kern zou kunnen uitproberen. Ook als kern kan je een belangenbehartigende rol opnemen. Op die manier kan jouw kern zich profileren als een belangrijke lokale partner in het versterken van het sociale weefsel.

Dit geheel wordt gekaderd in een vorming, die begeleid wordt door de educatief medewerker van je verbond. Zij kunnen je helpen om samen te bekijken welke mogelijkheden er voor jouw kern en jouw gemeente zijn. Een eenvoudige opdracht zal het wellicht niet worden. Een impact (proberen te) hebben op een gemeente is niet evident en vaak een werk van lange adem. Maar door samen te zoeken naar mogelijkheden is er soms meer mogelijk dan je zou verwachten.

Deze brochure wil je, met enige achtergrondinformatie en concreet werkmateriaal, alvast een stukje op weg helpen. Veel succes met jullie tocht!

2. Achtergrondinfo gemeentelijk beleid

Vlaams plaatje

Een gemeente is het kleinste en oudste bestuursniveau in ons land. Ze staat het dichtst bij de burger. Oorspronkelijk waren het plaatsen waar mensen gingen samenwonen, waar ze hun gemeentelijke belangen konden behartigen en verdedigen, met soms de nodige meningsverschillen tot gevolg. Aanvankelijk hadden de gemeenten veel autonomie. In Vlaanderen zijn er 308 gemeenten. Vlaanderen kent al gemeenten sinds de Middeleeuwen. In de 14de eeuw waren Brugge en Gent bijvoorbeeld al stadsrepublieken. Vandaar dat elke gemeente een wapenschild en gemeentevlag heeft.

Op al deze plaatsen worden er om de 6 jaar gemeenteverkiezingen gehouden. Op een democratische manier wordt bepaald wie de regie in een gemeente hand neemt (toch al voor 6 jaar).

Gemeenten hebben twee soorten bevoegdheden:

- De zorg voor het gemeentelijk belang regelen. Dit gaat over taken en beslissingen die elke gemeente zelfstandig, in functie van de gemeente, uitvoert en kan nemen, bv. een sporthal bouwen.
- Aantal 'medebewindstaken' uitvoeren. Dit betekent dat gemeenten ook een aantal taken dienen te vervullen in opdracht van 'hogere bestuursniveaus', zo is elke gemeente bijvoorbeeld verplicht om een eigen bibliotheek te hebben.

Gemeenten dienen het samenleven in hun gemeente zo gestructureerd en aangenaam mogelijk te maken. De laatste decennia is het takenpakket van een gemeente aanzienlijk uitgebreid. Zoals bijvoorbeeld een aantal administratieve taken als bijhouden bevolkingsregister, opstellen van geboorte-, huwelijks- en overlijdensakte. Dit gaat duidelijk over bestuur waarmee iedere bewoner van de gemeente te maken krijgt.

Gemeentelijk bestuur

Hoe wordt een gemeente bestuurd?

- **De gemeenteraad**

De gemeenteraad is een vorm van 'gemeentelijk parlement'. Wie verkozen wordt op basis van de gemeenteraadsverkiezingen, krijgt een zitje in de gemeenteraad. Het aantal gemeenteraadsleden in iedere gemeente is afhankelijk van het aantal inwoners in die gemeente, maar ligt ongeveer tussen de 7 en 55 man.

In de gemeenteraad zijn de leden verdeeld in politieke fracties die samen een meerderheid vormen of in de oppositie zitten. De meerderheid draagt de burgemeester, de schepenen en de OCMW-voorzitter voor.

De gemeenteraad houdt minstens 10 keer per jaar een openbare zitting over het bestuur van de gemeente en de gemeenteraad controleert het schepencollege. De gemeenteraad keurt de beleidsvoorstellen van het college van burgemeester en schepenen goed. Uiteindelijk is dit dus hét gemeentelijke beslissingsorgaan. Vandaar dat de gemeenteraad wetgevende macht heeft.

De gemeenteraad bespreekt en keurt de begroting en de jaarrekening van de gemeente goed. De gemeenteraad beslist ook over het houden van een gemeentelijke volksraadpleging.

- **Het college van burgemeester en schepenen**

De gemeente wordt bestuurd door de burgemeester en zijn schepenen, die elk hun eigen bevoegdheden hebben. Schepenen worden gekozen ook door de gemeenteraad. Een gemeente heeft 2 tot 10 schepenen (afhankelijk van het aantal inwoners).

Het schepencollege bereidt beslissingen voor die dienen goedgekeurd te worden. Na goedkeuring is de schepen verantwoordelijk voor de uitvoering van die bepaalde beslissing. Het schepencollege heeft dus uitvoerende macht.

Belangrijke spilfiguur en voorzitter van het schepencollege is de burgemeester. Hij is het hoofd van de gemeente, de vertegenwoordiger van het centrale bestuur en heeft ook ruime politieke bevoegdheden. Het schepencollege voert het dagelijkse bestuur van de gemeente binnen de lijnen van het bestuursakkoord dat na de verkiezingen gesloten werd tussen de partijen van de meerderheid. Het schepencollege voert ook de oplichten van algemeen belang uit.

Belangrijk principe is dat beslissingen van het schepencollege collegiaal genomen worden. Dit betekent dat een individuele schepen geen beslissingen kan nemen zonder dat het hele schepencollege akkoord gaat.

- **Gemeentelijke adviesraden**

De meest gebruikelijke manier om inspraak te krijgen in het beleid van de gemeente is lid worden van een gemeentelijke adviesraad. Sommige raden zijn verplicht, zoals bijvoorbeeld raden voor cultuurbeleid, sportraden, jeugdraden en ruimtelijke ordening. Maar daarnaast hebben gemeenten vaak ook cultuurraden, een ouderenraad, een milieuraad, een landbouwrade,

Iedereen kan in principe lid worden van een gemeentelijke adviesraad. Vaak komen ook de ambtenaren en ook de schepenen zelf naar de vergaderingen.

De adviesraden brengen niet-bindend advies uit ten behoeve van het gemeentebestuur. Deze laatste dient daar niet noodzakelijk rekening mee te houden, doch doet dit in praktijk vaak wel.

Na elke verkiezing worden ook de adviesraden opnieuw samengesteld, deze volgen na de installatie van de gemeenteraad (1 januari 2013).

- **Gemeentelijke middelen**

- Belastingen en retributies: personenbelasting en opcentiemen voor onroerende voorheffing, retributies voor huisvuilophaling, ...
- Fondsen en subsidies: middelen die een gemeente krijgt van het Vlaams gewest of Vlaamse Gemeenschap voor bv. bibliotheken.
- Tarieven die de bevolking betaalt voor gebruik van infrastructuur van de gemeente, bijvoorbeeld: gemeentelijke sporthal.

Meerjarenplannen (beleidsplannen)

Algemeen

Elke gemeente dient voor de beleidsperiode van 6 jaar een meerjarenplanning op te stellen (vergelijkbaar met de beleidsplannen in Ziekenzorg CM). Net als in Ziekenzorg CM is de meerjarenplanning een participatief proces dat op verschillende manieren kan aangepakt worden. Belangrijk is dat de meerjarenplanning breed maatschappelijk gedragen wordt en rekening houdt met alle noden en behoeften die er leven in een gemeente, zeker van de zwaksten in onze samenleving.

In gemeentedecreet wordt verwezen naar meerjarenplanning (art 146 en 147). Dit plan bestaat uit een strategische nota (beleidsdoelstellingen) gekoppeld aan een financiële nota. Dit plan dient klaar te zijn voor het einde van het jaar volgend op het verkiezingsjaar en dient te gaan over de gehele beleidsperiode. De gemeenteraad past jaarlijks, waar nodig, het meerjarenplan aan in de loop van het vierde kwartaal en voor het beraadslaagt over het budget van het volgende werkjaar.

Deze manier van werken is nieuw voor deze legislatuur (start 2012). Het meerjarenplan behandelt alle beleidssectoren in één document. En in tegenstelling tot vroeger zal er geen aparte sectorale rapportering meer zijn. De uitdaging is dus om de 'sociale thema's' de plaats te geven die ze verdienen en ze niet verdwijnen in het grotere geheel.

Richtlijnen vanuit de Vlaamse overheid

Vanuit de Vlaamse overheid worden aan gemeenten ook bepaalde richtlijnen gegeven. De Vlaamse overheid raadt aan om bepaalde accenten te leggen.

Agentschap Binnenlands Bestuur

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur biedt ondersteuning bij het uitvoeren van een samenhangend beleid inzake de lokale en provinciale besturen, het stedenbeleid, het integratiebeleid en het inburgeringsbeleid. Het agentschap werkt onder meer voor de gemeenten en steden en voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Momenteel (2013) is de bevoegde Vlaamse minister van onder andere Bestuurszaken, Binnenlandsbestuur, minister Geert Bourgeois.

Agentschap Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (relevant voor Ziekenzorg CM)

In de strategische meerjarenplannen moet ook aangegeven worden hoe lokale besturen invulling geven aan Vlaamse beleidsprioriteiten. Wat betreft de Vlaamse doelstellingen voor de periode 2014-2019, inzake Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, worden een aantal accenten gelegd die ook voor Ziekenzorg CM belangrijk zijn. Dit zijn raadgevingen die de bevoegde minister meegeeft in functie van een soort van 'basishouding' waarvan een gemeente dient te vertrekken, te weten:

- Gemeenten worden gestimuleerd om samen te werken, netwerken uit te bouwen met het oog op onderlinge afstemming en efficiëntieverhoging van het aanbod.
Dit betekent dat er kansen liggen voor Ziekenzorg CM om zich te profileren als belangrijke actor op het lokale vlak. Belangrijk is dat gemeenten op de hoogte zijn van het bestaan van Ziekenzorg CM, weten waarvoor het staat en wie ze kunnen aanspreken. Kortom, wie is het gezicht van Ziekenzorg CM in je gemeente.
- De gemeente dient een regiofunctie op te nemen: in een netwerk de hulp- en dienstverlening coördineren, onderling afstemmen of toegankelijk maken.
Dit betekent dat het niet de taak is van een gemeente om zelf een aanbod te ontwikkelen, wel om mensen toe te leiden naar de juiste plaats. Zo kan de gemeente ook belangrijk zijn om het aanbod van Ziekenzorg CM ruimer kenbaar te maken.
- Transparantie betreffende de rol die de gemeente zelf opneemt, zodat het lokale bestuur zich duidelijke positioneert.
- Het lokale beleid dient participatief vorm te krijgen. De participatie van de gebruiker is essentieel om het lokaal sociaal beleid tot stand te brengen.
Daarnaast worden er nog een aantal bijkomende Vlaamse doelstellingen voorgesteld. Hierbij wordt telkens aan de gemeente gevraagd om er rekening mee te houden. Let wel: gezien het huidige economische klimaat worden hiervoor geen bijkomende middelen voorzien. Dit maakt dat de doelstellingen iets minder 'dwingend' zijn.

Gemeenten worden opgeroepen om:

- In te spelen op de vermaatschappelijking van de zorg. Dit duidt erop dat zorg zo veel mogelijk gegeven dient te worden in de vertrouwde omgeving. Mensen dienen zo lang mogelijk (en na opname zo snel mogelijk) autonoom thuis te kunnen wonen, omringd door de noodzakelijke zorg. Mantelzorgers en vrijwilligers nemen hierin een essentiële rol op.
- Een inclusief en integraal beleid tot bestrijding van kinderarmoede.
- Preventief gezondheidsbeleid.
- Preventieve gezinsondersteuning en toegankelijke kinderopvang.
- Kwaliteitsvolle buitenschoolse opvang.
- Een divers en aangepast woonzorgaanbod. Mensen worden gestimuleerd om zo lang mogelijk zo autonoom als mogelijk te zijn. Dit is maar mogelijk dankzij een goed sociaal netwerk. Ziekenzorg CM kan op de dit vlak een belangrijke speler zijn.
- Anticiperen op veroudering van bevolking: inclusief en met een optimale participatie van ouderen zelf.
- Preventieve en aanpak problematische schuldenlast.
- Problematiek van dak- en thuisloosheid.
- Samenwerking in het welzijn op de eerste lijn. OCMW's en CAW's kunnen in een publiek-private samenwerking inspelen op heel concrete noden die er in de gemeente leven.

Inspraakmogelijkheden

Gemeenten staan voor de uitdaging om hun beleid zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de noden en verwachtingen die er leven in een gemeente. Hiervoor is het belangrijk om alle inwoners van de gemeente voldoende kansen te geven om hun stem te laten horen.

In elke gemeente bestaan er verschillende kanalen:

- **Verkiezingen**

Met het stemmen om de 6 jaar bij verkiezingen geef je aan wie voor jou over het gemeentelijk beleid mag beslissen de komende 6 jaar. Vooraf maken partijen hun programma bekend, dus kan je kiezen voor het programma dat het beste aansluit bij jouw ideeën. In de media wordt in de periode voorafgaand aan de verkiezingen vaak een vorm van ‘test’ aangeboden. Wie die test invult, krijgt dan achteraf de naam van die partij die inhoudelijk het meest hetzelfde belangrijk vindt als jijzelf.

- **Gemeentelijke adviesraden**

Iedere gemeente richt een aantal adviesraden in functie van een aantal beleidsdomeinen, bijvoorbeeld cultuurraden (zie ook hierboven). Wie hieraan deelneemt krijgt meestal een (bescheiden) tegemoetkoming.

Bijvoorbeeld in de cultuurraad van Sint-Niklaas zitten er drie vrijwilligers van Ziekenzorg CM in de stedelijke adviesraad voor personen met een beperking. Zij hebben er bijvoorbeeld al een aantal jaar voor geijverd dat er betaalbaar en aangepast individueel vervoer komt. Na aanhouden is er een soort van handicar (vanuit het Rode Kruis) gekomen die openstaat voor alle minder mobiele inwoners van Sint-Niklaas.

- **Openbaarheid van bestuur**

Elke overheid in Vlaanderen is verplicht om haar burgers zo goed mogelijk te informeren, zowel over hun beleid als over de dienstverlening. Dit kan op verschillende manieren: een infoblad, website, brieven, informatievergaderingen, loket, ...

Openbaarheid van bestuur betekent ook dat alle bestuursdocumenten beschikbaar dienen te zijn zodat burgers deze kunnen inkijken.

Alle bepalingen hieromtrent staan opgetekend in het decreet op de Openbaarheid van Bestuur.

- **Gemeenteraad bijwonen**

Een gemeenteraad is telkens openbaar. Dit betekent dat iedereen aanwezig mag zijn, met die restrictie dat je je niet mag mengen in het gesprek. Als burger kan je wel een agendapunt toevoegen, indien je genoeg handtekeningen verzamelt.

Het gemeentedecreet voorziet ook een procedure om een ‘verzoekschrift’ in te dienen. Om aldus bemerkingen, suggesties, verzoeken, ... voor te leggen aan het lokale bestuur.

- **Volksraadpleging of referenda**

De gemeente zelf kan voor het nemen van bepaalde beslissingen ervoor kiezen om een volksraadpleging te organiseren. Iedere bewoner boven de 16 jaar van de gemeente wordt dan bevraagd naar zijn mening omtrent een concrete vraag. Indien je handtekeningen genoeg verzamelt, 10 tot 20% van het aantal inwoners naargelang het om een grote of kleine gemeente gaat, kan je als burger aan de gemeente vragen om een referendum te organiseren.

- **Hoorzitting**

Soms worden er in een gemeente ook hoorzittingen georganiseerd. Dit gebeurt als de gemeente het nodig vindt om de inwoners gedetailleerde info over bepaalde plannen te geven. Bijvoorbeeld over de heraanleg van een dorpskern. Tijdens de hoorzitting kunnen burgers vragen stellen aan deskundigen.

3. Houding van Ziekenzorg CM

Ziekenzorg CM als vertolker van de chronisch zieke personen en hun mantelzorgers profileren

Ziekenzorg CM is een lokale en sociale vereniging. Met het gemeentelijk beleid heb je als plaatselijke kern dagelijks te maken. Meer zelfs, de vele vrijwilligers van Ziekenzorg CM dragen dagelijks hun steentje bij tot een sociale en zorgzame gemeente. Ziekenzorg CM heeft recht van spreken!

Opkomen voor de zwaksten

Ziekenzorg CM-vrijwilligers treden regelmatig in contact met chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen en hun familie. Als geen ander weten zij dat deze mensen vaak niet meer de kracht en energie overhebben om bij de gemeente begrip te vragen voor hun problemen, hun belangen te verdedigen. Ziekenzorg CM-vrijwilligers kennen de problemen waarmee chronische zieke personen leven. Jij kan dus een rol spelen om je gemeente bewust te maken van deze problemen en hen te helpen zoeken naar constructieve oplossingen.

Wegen op het beleid en zodoende de situatie van chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen verbeteren ligt ons nauw aan het hart.

Ziekenzorg CM als belangrijke lokale actor, met aanbod gericht op specifieke doelgroep profileren

Ziekenzorg CM heeft al jarenlang een uitgebreide werking naar chronisch zieke personen en hun omgeving. Deze werking ondersteunt jaarlijks duizenden mensen. Het is de taak van een gemeente (en onze vraag naar de gemeente) om deze werking te ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld door: het mee bekend maken van initiatieven, het ter beschikking stellen van accommodatie.

Opdrachten die door Ziekenzorg CM al worden opgenomen, hoeft een gemeente daarnaast niet ook nog eens te organiseren. Ziekenzorg CM organiseert bijvoorbeeld huisbezoek bij thuisgebonden chronisch zieke personen. Deze vorm van ondersteuning bestaat al jaren. Het is dan ook weinig zinvol om een zelfde werking ook op te zetten vanuit de gemeente. De gemeente zou deze werking moeten ondersteunen.

De boodschap die Ziekenzorg CM aan de gemeentes geeft is dus 2-ledig:

- Ziekenzorg CM heeft een uitgebreide werking ter ondersteuning van chronisch zieke personen en hun omgeving en komt op voor de belangen van chronisch zieke personen en hun omgeving. De gemeente moet deze werking ondersteunen (en niet zelf ook gaan organiseren).
- De gemeente moet onderzoeken welke noden en verwachtingen van de bevolking door niemand worden ingevuld en hiervoor een aanbod ontwikkelen.

Zo wordt vermeden dat bepaalde delen van de bevolking over het hoofd gezien worden en zal het totale aanbod veel vollediger zijn.

Om het aanbod van Ziekenzorg CM kenbaar te maken, werden reeds verschillende producten ontwikkeld. Vraag na bij je verbond welk werk materiaal je concreet kan gebruiken.

De jaarlijkse Dag van de chronisch zieke mensen kan ook een aanleiding zijn om je gemeente erop te wijzen dat Ziekenzorg CM een ruim aanbod heeft en zich inzet voor een zeer specifieke en kwetsbare doelgroep.

4. Concrete aandachtspunten vanuit Ziekenzorg CM

Aandachtspunt 1: Kwaliteitsvolle ondersteuning

Wat

Momenteel dragen tal van plaatselijke initiatieven en verenigingen bij tot een menswaardig leven; dagelijks geven vele vrijwilligers d.m.v. hun engagement vorm aan een zorgzame samenleving. Dit vrijwillige engagement maakt dat het prettig wonen wordt in de gemeente.

De plaatselijke Ziekenzorg CM werking heeft bijvoorbeeld een uitgebreid aanbod ten aanzien van chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen en hun omgeving.

Al deze initiatieven verdienen een goede ondersteuning, ook vanuit de gemeentelijke overheid. Het lokaal sociaal beleid moet dan ook een bijdrage leveren aan de vele bestaande initiatieven van burgers / verenigingen en non-profit. We verwachten van de gemeente dan ook dat ze al deze initiatieven ondersteunt en stimuleert; eerder dan zelf initiatieven te nemen. Opdrachten die door Ziekenzorg CM al worden opgenomen, hoeft een gemeente daarnaast niet ook nog eens te organiseren.

De gemeente moet verder, binnen het beleidsplan onderzoeken welke noden en verwachtingen van de bevolking door niemand worden ingevuld (leemtes) en hiervoor een aanbod ontwikkelen.

Praktijk leert dat gemeenten dit op een verschillende wijze kunnen invullen. Sommige gemeenten voorzien de mogelijkheid van een subsidiëring voor verenigingen, bijvoorbeeld Meulebeke. Doch dit lijkt eerder een minderheid van de gemeenten te doen. Ook mogelijk is dat de gemeente een logistieke ondersteuning geeft aan verenigingen. Dit gaat concreet over bijvoorbeeld het ontlenen van materiaal of het beschikbaar stellen van een lokaal, bijvoorbeeld Baarle-Hertog.

Wat verwachten we van de gemeente?

- Een goede betoelaging van verenigingen, non profitorganisaties die dagelijks werken zoals Ziekenzorg CM; een goede ondersteuning van vrijwilligerswerk voor zieken, gehandicapten en/of zorgbehoevende personen.
- Gelijke en onpartijdige behandeling van alle verenigingen en diensten. Lokale besturen moeten alle lokaal werkende initiatieven op gelijke voet betoelagen, zowel openbare projecten als initiatieven vanuit het middenveld.
Zo dienen bijvoorbeeld de verenigingen die werken voor de zorgbehoevende personen over dezelfde middelen te beschikken als het lokaal dienstencentrum.
- Dat de gemeente geen initiatieven ontwikkelt omtrent taken, opdrachten die nu reeds door het middenveld, zoals Ziekenzorg CM, worden opgenomen. Dat er vanuit de gemeente openheid tot samenwerking is.

Wat kan je concreet doen?

- Breng het subsidiereglement in kaart en vergelijk de betoelaging van Ziekenzorg CM t.a.v. andere initiatieven, (ook initiatieven vanuit de gemeente zelf). Indien deze betoelaging te wensen over laat of niet rechtvaardig verdeeld is, formuleer voorstellen ter verbetering.
- Proberen positief samen te werken met de gemeente. Dit kan maar op basis van wederzijds vertrouwen. Ga na of samenwerking mogelijk is.

Aandachtspunt 2: Een toegankelijke gemeente

Wat

Ziekenzorg CM wil integraal toegankelijke gemeenten. Dit betekent dat alle voorzieningen in de gemeente, zowel gebouwen als diensten, op het vlak van wonen, leven en werken voor iedereen daadwerkelijk toegankelijk, bereikbaar en bruikbaar zijn.

Deze toegankelijkheid is nog vaak voor verbetering vatbaar. Kijk maar eens rond in jouw onmiddellijke omgeving, in jouw gemeente. Toegankelijke voetpaden en oversteekplaatsen spelen een belangrijke rol. Het is een voorwaarde om zich snel en zelfstandig te kunnen verplaatsen. Losliggende of kapotte tegels lijken misschien details maar maken voor rolstoelgebonden mensen een wereld van verschil.

Toegankelijkheid van openbare gebouwen en diensten is een absolute voorwaarde voor mensen met beperkingen om op een gelijkwaardige manier deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Ook in jullie gemeente wonen mensen gebonden aan een rolwagen. Ook zij moeten zich binnen de gemeente op een vlotte wijze kunnen verplaatsen. Nog te vaak botsen ze hierbij op heel wat obstakels. Ook voor hen moet het gemeentehuis, de bibliotheek of het bankkantoor bereikbaar zijn. Ook mensen met een visuele beperking hebben nood aan aanpassingen op maat!

Wat verwachten we van de gemeente?

- Toegankelijke voetpaden voor rolstoelgebruikers en ouderen.
- Toegankelijke openbare gebouwen.
- Toegankelijke openbare toiletten.
- Steun aan winkels voor noodzakelijke aanpassingen in functie van toegankelijkheid.

Wat kan je concreet doen?

- Organiseer een toegankelijkheidswandeling door de gemeente. Met enkele rolstoelgebruikers breng je alle "zwarte" punten in kaart, alle ontoegankelijke plaatsen in de gemeente.
- Bundel deze in een brochure en maak die over aan de gemeentelijke overheid, deel de knelpunten op in verschillende categorieën, van vlug op te lossen tot moeilijk op te lossen knelpunten.
- Vraag concrete engagementen, met betrekking tot de verschillende knelpuntcategorieën.

Zo organiseert bijvoorbeeld de stedelijke adviesraad voor personen met een handicap, waaraan 3 vrijwilligers van de kern Ziekenzorg CM Sint-Niklaas participeren, elk jaar een wedstrijd 'meest toegankelijke ...'. Elk jaar komt een ander thema aan bod, bijvoorbeeld een bedrijf, openbare dienst, middenstand, ...). Vanuit Ziekenzorg CM Sint-Gillis-Waas is dan weer geijverd om een zitbank te installeren op het kerkhof. Deze is er na aandringen ook effectief gekomen.

Allemaal concrete voorbeelden met een zeer directe impact op de verbetering van de leefomgeving.

Aandachtspunt 3: Vakantie voor iedereen

Wat

Chronisch zieke personen hebben omwille van hun ziek-zijn meestal geen financiële draagkracht (meer) om op vakantie te kunnen gaan. Het beperkte inkomen gaat naar medische kosten, medicatie, huur en voeding. Méér dan 90.000 chronisch zieke mensen dienen rond te komen met een bedrag dat onder het bestaanszeker inkomen ligt. Geld voor extraatjes is er niet.

Chronisch zieke mensen hebben echter grote nood aan vakantie. Even weg uit de dagelijkse sleur en de besommeringen van alle dagen. Ondanks de inspanningen onder andere van Ziekenzorg CM en het Christelijk Ziekenfonds, om betaalbare zorgvakanties aan te bieden, is de financiële drempel voor een aantal chronisch zieke mensen en hun familie te hoog.

Plaatselijk initiatief is aangewezen, ook al is er enige inspanning aangekondigd op federaal vlak. Binnen het meerjarenplan kan werk gemaakt worden om de kwetsbare en vaak achtergestelde groep van chronisch zieke mensen een vakantiemogelijkheid te bieden. Dit kan via de algemene middelen of via het OCMW die extra middelen ter beschikking hebben om toerisme voor kansarmen te ondersteunen.

Achtergrondweetje

Op 14 januari 2013 werden in de schoot van de Groep van 10 een aantal deelakkoorden bereikt met betrekking tot een nieuw inter-professioneel akkoord. Deze worden nu aan de regering ter uitvoering voorgelegd.

Eén van deze deelakkoorden betreft de welvaartsvastheid van de uitkeringen. Onder de maatregelen ten gunste van langdurige zieke mensen en invaliden springen de verhoging van de minimumuitkeringen met 1,25% op 1 september 2013 (voor niet-regelmatige werknemers met 2%) en de verhoging van het vakantiegeld voor invaliden met 100 euro ons het meest in het oog. Deze voorziene verhoging brengt het vakantiegeld dat door de overheid in mei wordt uitgekeerd voor 2013 op 308,09 euro.

Dit is een nieuwe stap naar een volwaardig vakantiegeld voor alle invaliden. In 1976 werd het vakantiegeld voor invaliden in de wet ingeschreven. Deze wet bleef echter dode letter. Sinds 2001 voeren CM en Ziekenzorg CM actie om dit vakantiegeld voor invaliden eindelijk te realiseren. In 2010 werd een eerste stapje gezet met de jaarlijkse inhaalpremie van 75 euro. Nadat we samen 177.000 handtekeningen verzamelden werd dit bedrag opgetrokken tot 200 euro in 2011. Vandaag zetten we hopelijk een nieuwe stap in de richting van een volwaardig vakantiegeld.

Uiteindelijk streefdoel is een volwaardig vakantiegeld voor invaliden, gelijk aan dit van de gepensioneerden. En we moeten jammer genoeg samen vaststellen dat het gat nog lang niet dichtgereden is. In 2013 zal het vakantiegeld voor een gezinspensioen 808 euro bedragen, voor een alleenstaande gepensioneerde is dit 646 euro. In 2014 worden deze bedragen opgetrokken tot 885 en 708 euro. Het is duidelijk dat we op de goede weg zijn om invaliden recht te geven op een volwaardig vakantiegeld. Het is evenzeer duidelijk dat het doel nog niet bereikt is, en dat we dit strijdpunt dus absoluut niet mogen loslaten.

Meer informatie over hoever men hierin staat in je verbond, kan je navragen bij je verbondelijke secretariaat.

Wat verwachten we van de gemeente?

Financiële tussenkomst om financieel zwakke chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen een vakantie te garanderen.

Wat kan je concreet doen?

- Schrijf een brief aan de gemeente met een concreet voorstel om voor financieel, zwakke mensen met nood aan zorg een vakantie te garanderen
- Bijgevoegd ontdek je een voorstelbrief en enkele voorbeelden van gemeenten die reeds dergelijke regeling uitwerken.

Vakantiepremie gemeente Houthulst

Uittreksel uit de gemeenteraad van zitting 16-12-1997:besluit

Art.1: De gemeente Houthulst verleent aan langdurige zieken of mindervalide inwoners een tussenkomst van maximum 1000 Bef, echter beperkt tot het bedrag dat belanghebbende aan de inrichtende vereniging heeft moeten betalen in de kosten voor een aangepast vakantieverblijf dat door een sociale vereniging en/of erkend ziekenfonds, door het Rijk daartoe gemachtigd, in het bijzonder voor hen wordt ingericht in binnen- of buitenland.

Art.2: Als langdurige zieken of mindervaliden, zoals bedoeld in art.1 van dit besluit; dienen aanzien te worden de inwoners die minstens één jaar ziek zijn op datum van het vakantieverblijf en aangedaan zijn door een vermindering of ontoereikendheid van de lichamelijke of geestelijke geschiktheid van minstens 66%.

Art.3: Per aanvrager kan slechts éénmaal per kalenderjaar de tussenkomst toegestaan worden en op voorwaarde dat het verblijf minimum drie dagen bedraagt, reisdagen inbegrepen.

Art.4: Elke aanvraag dient schriftelijk te gebeuren binnen de drie maanden volgend op het einde van elk vakantieverblijf en uiterlijk tegen 31 december. Het college van burgemeester en schepenen stelt het model vast van het aanvraagformulier.

Art.5: Het college van burgemeester en schepenen wordt ertoe gemachtigd alle onderzoeken in te stellen die nodig of nuttig zijn in verband met de aanvragen. Tevens wordt het college gemachtigd nazicht uit te oefenen op de juistheid der verstrekte gegevens.

Art.6: Onderhavig reglement wordt van kracht met ingang van 01 januari 1998.

Art.7: De uitbetaling van deze tussenkomst is steeds afhankelijk van de uittrekking op de begroting van de daartoe bestemde kredieten.

Aandachtspunt 4: Mobiliteit verhogen

Wat

Eén van de grote hinderpalen voor zorgbehoevende personen voor participatie aan het maatschappelijk leven is gebrek aan aangepast en betaalbaar vervoer.

Rolstoelgebruikers en andere personen hebben nood aan aangepast vervoer, dit op individueel vlak, maar ook het openbaar vervoer dient aangepast te worden.

Vooral op het vlak van individueel vervoer kan de gemeente een belangrijke rol spelen. De individuele vraag staat centraal. Dit verhoogt de integratie en maakt dat mensen langer in hun thuismilieu kunnen verblijven. Wat ook hun sterkste verlangen is. Uit recent onderzoek van Ziekenzorg CM blijkt bovendien dat omwille van de sterk stijgende zorgbehoefte plaatselijke kernen voor steeds meer mensen vervoer dienen te organiseren. Op zelfstandige basis geraken tal van de Ziekenzorgleden niet op de activiteit. Ook op dit vlak kan de gemeente voor de nodige ondersteuning zorgen.

Voldoende parkeerplaatsen voor mensen met een handicap creëren, verhoogt de mobiliteit van mensen met beperkingen.

Wat verwachten we van de gemeente?

- Organisatie en steun van aangepast vervoer voor minder mobiele en zorgbehoevende mensen.
- Voldoende parkeerplaatsen voor mensen met een handicap.
- Ondersteuning op het vlak van vervoer aan verenigingen met een werking voor minder mobiele en zorgbehoevende mensen.

Wat kan je concreet doen?

- Ga op een creatieve wijze na hoe de gemeente mee mobiliteit kan verhogen van minder mobiele personen: Bijvoorbeeld: Aantal taxicheques op jaarbasis voor minder mobiele personen
- Uitbouw van een minder mobiele centrale of ondersteuning van bestaande initiatieven op dit vlak. Ter beschikking stellen van aangepast liftbusje aan verenigingen met een werking voor minder mobiele mensen.
- Verzekering en onkostenvergoeding voor vrijwilligers die minder mobiele mensen vervoeren in het kader van participatie aan het maatschappelijk leven, zoals Ziekenzorg CM.
- Onderzoek hoeveel parkeerplaatsen de gemeente telt voor minder mobiele mensen. Breng samen met minder mobiele mensen de knelpunten in kaart (waar ontbreken aangepaste parkeerplaatsen) en maak deze over aan de gemeentelijke overheid.
- Voer een sensibiliseringsactie t.a.v. mensen die ten onrechte parkeren op voorbehouden parkeerplaatsen voor minder mobiele mensen. Een gele kaart tussen de ruitenwisher met een oproep deze plaatsen vrij te laten voor wie ze bedoeld zijn, draagt hopelijk bij tot een mentaliteitswijziging.

Bijvoorbeeld

In de kern Lokeren, Sint-Antonius onderhoudt men goede contacten met de mobiliteitsambtenaar van de gemeente en wordt er vanuit Ziekenzorg CM geparticipeerd aan de verkeersraad. Via deze 2 kanalen kunnen de nodige problemen worden doorgegeven. Indien er een concreet actiepunt is, wordt ook de vraag gericht aan de bevoegde schepen.

In het verleden hebben deze contacten al hun vruchten afgeworpen. In bepaalde straten werden reeds aanpassingen gedaan om ze beter toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door bloembakken te verwijderen, verkeersborden te verzetten, straatverlichting, een extra parkeerplaats voorzien voor mensen met een beperking.

Aandachtspunt 5: Een gemeentelijke mantelzorgpremie

Wat

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat mantelzorgers een sterk uitgesproken vraag hebben t.a.v. financiële ondersteuning.

Niet verwonderlijk, de rekening om zorgbehoevende personen thuis te laten verblijven loopt ook hoog op! Daarenboven staan mantelzorgers vaak dag en nacht klaar voor de persoon waarvoor ze zorgen. Hun eigen privé- en gezinsleven ondervindt hiervan de nodige druk. Buitenshuis gaan werken is vaak onmogelijk te combineren met zorg.

Het is dan ook uiterst belangrijk dat mantelzorgers hiervoor de nodige erkenning en waardering krijgen.

Een gemeentelijke mantelzorgpremie is hiervoor een ideaal instrument! Het geeft aan dat de gemeente de inzet van de mantelzorgers apprecieert.

In tegenstelling tot de Vlaamse zorgverzekering, die tussenkomt in de niet medische kosten, zou dit de eerste premie zijn die daadwerkelijk de inzet van vele mantelzorgers honoreert.

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 ijvert Ziekenzorg CM voor een gemeentelijke mantelzorgpremie in elke Vlaamse gemeente. De voorbije jaren voerden tal van plaatselijke Ziekenzorg CM-kernen actie tot de invoering van een mantelzorgpremie in hun gemeente! Denk hierbij bijvoorbeeld aan het Witboek dat er in 2008 in de provincie Oost-Vlaanderen werd opgesteld. In 2008 en opnieuw in 2010 werd een inventaris opgesteld van de situatie in heel Vlaanderen.

Positief nieuws na al deze initiatieven: 75% van de Vlaamse gemeenten beschikken vandaag over een gemeentelijke mantelzorgpremie. Minder positief is dat het gemiddelde bedrag van de premie gedaald is met 5 euro. In 2008 was de gemiddelde premie nog 37 euro per maand, terwijl dit in 2010 nog maar 32 euro per maand is. Dit kan vooral verklaard worden doordat de gemeenten die nieuw gestart zijn met de premie kozen voor een lager bedrag.

Zonder de inzet van 580.000 mantelzorgers zou de thuiszorg er in Vlaanderen totaal anders uitzien. Deze vorm van solidariteit is niet vanzelfsprekend en verdient alle waardering. Een gemeentelijke mantelzorgpremie is hiervoor een belangrijk instrument.

In 2012 werd opnieuw een inventaris opgemaakt. Deze nieuwe stand van zaken wordt aan alle nieuwe mandatarissen bezorgd. Hiermee wil Ziekenzorg CM plaatselijke besturen stimuleren tot de invoering van een gemeentelijke mantelzorgpremie of om de bestaande premie te verbeteren. Voor Ziekenzorg CM-kernen is het een uitnodiging om de plaatselijke beleidsmakers te overtuigen om verder werk te maken van een tastbare gemeentelijke mantelzorgpremie. Een premie die voldoet aan de belangrijkste Ziekenzorg CM-krachtlijnen.

Wat verwachten we van de gemeente?

Een gemeentelijke mantelzorgpremie voor mantelzorgers van zwaar zorgbehoevende personen, die voldoet aan volgende Ziekenzorg CM-krachtlijnen:

- administratief eenvoudig
- voorwaarden niet te streng (leeftijd, inwonend of niet, ...)
- eenduidig gebruik naam 'gemeentelijke mantelzorgpremie'
- bedrag minimaal 50€ voor wie zorgt voor 1 persoon, 75€ voor wie zorgt voor 2 of meer personen
- storten op de rekening van de mantelzorger zelf

In dit dossier werden in verschillende regio's actiegroepjes gevormd bestaande uit vrijwilligers van Ziekenzorg CM en mantelzorgers zelf. Op basis van een concreet werkinstrument (beschikbaar bij je verbond) gingen ze het gesprek aan met de gemeente.

In 2012 werd een actuele stand opgemaakt die bezorgd werd aan alle burgemeesters en OCMW-voorzitters. Plaatselijk kan dit zeker een aanleiding zijn om het gesprek met de gemeente (nieuw) leven in te blazen.

Illustratie (artikel Sonate 2006)

Actiegroepje gemeentelijke mantelzorgpremie aan het woord

Op wat werd aangekondigd als de warmste dag van het jaar, hadden we een gesprek met het actiegroepje van de gemeente Rotselaar. Een gemeente waar al jaren een mantelzorgpremie bestaat, maar waaraan er verbeteringen mogelijk zijn.

Achtergrond

In de vorige editie van Sonate werd reeds toegelicht dat Ziekenzorg CM actie zou voeren om een gemeentelijke mantelzorgpremie in te voeren of verbeteren. Ziekenzorg CM vindt dat mantelzorgers deze erkenning verdienen. Om dit te realiseren werden er op verschillende plaatsen actiegroepjes samengesteld. Mantelzorgers zelf, samen met vrijwilligers van Ziekenzorg CM zijn de sleutelfiguren in deze actie. Om u een idee te geven wat deze actie in beweging heeft gezet, laten we graag een actiegroepje aan het woord.

Kennismaking
Omringd met de nodige glazen water en de airco op volle kracht maken we kennis met Celestin Thysen, Paula Van Langendonck, Guillaume Verhulst en Katja Vranken. Drie vrijwilligers van Ziekenzorg CM en een mantelzorgster. Jacqueline Van Vlasselaar, Maria Minnen, Chris Van Geyseghem en Maria Kelchtermans konden er vandaag niet bij zijn.

Celestin Thysen is een zestal jaar actief bij de plaatselijke werking van Ziekenzorg CM. Momenteel is hij medevoorzitter van de kern Rotselaar-centrum. Paula Van Langendonck is al 26 jaar actief als plaatselijke Ziekenzorgvrijwilligster, zij is voorzitter van de kern Werchter. Guillaume Verhulst zet zich al een negental jaar in voor Ziekenzorg CM. Zo is hij momenteel medevoorzitter. Dit gepensioneerde drietal komt elkaar ook regelmatig tegen op gewestvergaderingen. Katja Vranken is mantelzorgster, zij zorgt momenteel al 11 jaar voor haar echtgenoot en werkt deeltijds in een rust- en verzorgingstehuis. Deze prille 30-er is mantelzorgster geworden nadat ze ongeveer anderhalve maand getrouwd was.

Groepjesvorming

"Toen de actie werd voorgesteld op de gewestraad", zo steekt Celestin Thysen van wal, "hebben we eigenlijk direct met een aantal voorzitters en medevoorzitters beslist om mee te doen. Een goed initiatief en iemand moet het doen." Zo waren er al direct een paar groepsleden. Dan is de zoektocht gestart naar mantelzorgers die ook konden meewerken. Zo kwamen ze bijvoorbeeld bij Katja Vranken terecht. Ze is ook geen onbekende bij Ziekenzorg CM. Ze neemt onder meer deel aan samenkomsten voor mantelzorgers, is lid van de stuurgroep mantelzorg van het verbond Leuven, geeft samen met haar echtgenoot lezingen over jong zijn en ziekte.

Eerste gesprekken

"Toen we met een groepje waren", zo gaat Celestin Thysen verder, "zijn we ons gaan kenbaar maken bij de verschillende democratische politieke partijen, bij de OCMW-voorzitter en de burgemeester. Met elk van hen zijn we een gesprek aangegaan en hebben we Ziekenzorg CM voorgesteld en hebben we onze bekommernissen over de gemeentelijke premie toegelicht." "De reacties waren positief" zo besluit het viertal. Ze werden door iedereen (behalve door de burgemeester, die volgt nog) goed ontvangen en men was bereid te luisteren. Het was moeilijk om afspraken op papier te zetten.

Op de Dag van de mantelzorg zelf, op 23 juni, werden ze ontvangen bij de voorzitter van het OCMW, Gie Van Aerschot. Ook hij was het dossier erg genegen. "Hij kende onze actie, hij zei er volledig achter te staan", zo stelt Celestin Thysen. "Hij bewonderde de inzet van ons als vrijwilligers en mantelzorgers", zo vult Katja Vranken aan. "Hij vroeg ook uitdrukkelijk om mee aanwezig te mogen zijn bij het gesprek met de burgemeester, zodat hij dit mee kon verdedigen. Momenteel – met alle festiviteiten in Werchter – is het even heel druk voor de burgemeester, maar binnenkort maken we ook met hem een afspraak."

Belang

Bij navraag waarom deze actie zo belangrijk is, hoeft er niemand lang na te denken.

"Chronisch zieke mensen kunnen langer thuis blijven", zo stelt Guillaume Verhulst. "En wat meer is, ondersteund thuis blijven," vult Paula Van Langendonck aan, "mensen blijven liefst zo lang mogelijk thuis in hun eigen vertrouwde omgeving. Dan is het natuurlijk belangrijk dat ze daarbij de nodige ondersteuning krijgen. Een mantelzorgpremie is daar een goede stap in."

“Ik heb veel respect en ontzag voor wat mantelzorgers soms 24 uur op 24 doen voor iemand.” Zo vertelt Celestin Thysen, iets wat de anderen enkel maar kunnen bevestigen. “Zeker bij iemand die dementerend is en niet meer alleen thuis kan blijven of iemand waarmee geen communicatie meer mogelijk is. Voor die mantelzorgers is het toch een eenzame situatie.”

“De erkenning van de mantelzorg is ook erg belangrijk,” zo weet Katja Vranken, “mantelzorg wordt zo gemakkelijk als iets vanzelfsprekend bekeken, iets waar niet over gepraat wordt. De gemeentelijke mantelzorgpremie is een belangrijk signaal dat de inzet wel gezien, erkend en gewaardeerd wordt – zeer belangrijk!”

Knelpunten

De kaarten in Rotselaar liggen, voorlopig althans (want het blijft nog even afwachten op het gesprek met de burgemeester), gunstig. Dit betekent niet dat er geen werk meer is aan de winkel.

Mantelzorg is onbekend

“Veel mantelzorgers beseffen niet dat ze mantelzorger zijn. Dit concept is nog te weinig bekend” zo licht Katja Vranken toe. “Als je niet weet dat je mantelzorger bent, dan weet je zeker niet dat je eventueel in aanmerking kunt komen voor een mantelzorgpremie. Zelf wist ik ook pas na drie jaar in Rotselaar te wonen dat er zoiets bestaat als een gemeentelijke mantelzorgpremie. En ik wist al dat ik mantelzorger ben.”

Rechten onbekend

“Mensen weten niet waar ze recht op hebben. En als ze het al weten,” zo vult Paula Van Langendonck aan, “dan durven ze het bijna niet te vragen. Zeker voor oudere mensen is het zeer moeilijk om iets te gaan vragen. Ze willen niemand tot last zijn en vragen daarom maar niets. Of soms zijn ze ook bang dat hun inkomen mee in rekening wordt gebracht en ze daardoor uit de boot zullen vallen, terwijl dat hier in Rotselaar helemaal niet het geval is.”

Het zou dus interessant zijn dat de gemeente Rotselaar de gemeentelijke mantelzorgpremie nog beter bekend maakt. De ‘bevolking’ dient goed geïnformeerd te worden over een eventuele wijziging, bijvoorbeeld door een aankondiging in de dorpskrant te zetten. Ook Ziekenzorg CM kan hierin een opdracht vervullen. Ook Ziekenzorg CM kan mantelzorgers via verschillende wegen informeren. “Het zou bijvoorbeeld interessant zijn” zo geeft Paula Van Langendonck aan, “om ook aan Ziekenzorgvrijwilligers die op huisbezoek gaan een brochure of een A-4tje met informatie te geven. Iets wat ze tijdens het huisbezoek kunnen afgeven, waarop de belangrijkste informatie staat. Dit kan aanleiding zijn tot een gesprek over de gemeentelijke premie. Voordeel is dat dit papier na je bezoek blijft liggen. Mensen kunnen het later nog eens bekijken, familie bekijkt het misschien ook eens.” Katja Vranken ziet dit wel zitten “zolang het niet te lang is en het de noodzakelijke informatie bevat in een voldoende leesbaar lettertype.”

Toekomst

Het viertal spreekt alvast af wanneer ze met de burgemeester zullen afspreken. Aan enthousiasme ontbreekt het dit actiegroepje alvast niet.

We wensen hen – en alle andere actiegroepjes – alvast heel veel succes! We houden u op de hoogte van wat er verder nog beweegt op dit vlak.

Aandachtspunt 6: Een betaalbare toegankelijke woning

Wat

Chronisch zieke en/of zorgbehoevende personen hebben vaak nood aan aangepaste woningen die ook betaalbaar zijn.

Uit recent Ziekenzorg CM onderzoek blijkt dat er op het vlak van de betaalbaarheid vooral een probleem stelt bij alleenstaande mensen die een huis huren. Meer dan 20% besteden meer dan 90% aan de huur van hun woning. Teveel, Ziekenzorg CM, samen met het ACW, eisen dat maximaal 1/5 van het inkomen wordt besteed aan huur van de woning.

Uit dit onderzoek blijkt ook dat gezinnen met een lager inkomen minder de noodzakelijke woningaanpassingen uitvoeren. Meer dan de helft (56%) van de bevroagde chronische zieke mensen geven aan dat hun huis niet voldoet om zelfstandig en comfortabel te leven. Goede en aangepaste woningen maken mogelijk dat mensen met zorg zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen wonen. Daarom een belangrijke bekommernis van elke gemeente.

Tevens blijkt ook dat 29% van de personen diende te verhuizen omwille van hun ziek zijn. Aangepaste woningen zijn dan ook een must. Aangezien het vooral over alleenstaanden gaat is ook de grootte van de woning een belangrijk aandachtspunt.

Tot slot stellen we vast dat 68% van de personen sedert het ziek zijn het onderhoud van de woning moet laten doen door anderen. Dit betekent een aanzienlijke meerkost. Ook op dit vlak kan de gemeente de noodzakelijke ondersteuning voorzien.

Wat verwachten we van de gemeente?

- Stimulering van bouw van aangepaste woningen door belangrijke financiële tussenkomsten.
- Ondersteuning onderhoud woning voor zwaar zorgbehoevende personen.

Wat kan je concreet doen?

- Ga in de gemeente na hoeveel % van de sociale woningen aangepast zijn voor zorgbehoevende mensen.
- Is dit in verhouding met het aantal zorgbehoevende mensen in de gemeente!?
- Formuleer een realistisch voorstel voor meer aangepaste en betaalbare woningen in de gemeente.
- Ga na op welke steun zorgbehoevende personen in jullie gemeente kunnen terugvallen voor het onderhoud van hun woning.

5. Hoe kan je als kern aan de slag gaan?

Samenwerken met andere kernen

Een impact hebben op een gemeentelijk bestuur is niet eenvoudig, daarom kan het interessant zijn om je krachten te bundelen samen met andere kernen. Misschien dat je in het verleden ook al samengewerkt hebt in functie van een vorming.

Voordelen

Duidelijke gesprekspartner

Vaak zijn er ook meerdere kernen actief in 1 gemeente. Je krachten bundelen en als één stem met de gemeente in gesprek gaan, maakt dat de communicatie voor de gemeente ook duidelijker wordt.

Een gemeente dient met zeer verschillende actoren op het veld rekening te houden, dus ook voor hen is samenwerking vanuit Ziekenzorg CM interessant.

Vele handen maken licht werk

Samenwerking maakt dat de initiatieven die je samen uitdenkt, bijvoorbeeld om een petitieactie op te starten in functie van een toegankelijk toilet, kunt dragen met verschillende mensen. Hier telt het principe: vele handen maken licht werk.

Sterkte van het getal

Samenwerking tussen kernen maakt dat je meer mensen kan mobiliseren. Soms kan dit een voordeel zijn om je standpunt iets meer gewicht mee te geven. Als één iemand iets zegt, dan kan je dat (proberen te) negeren. Maar als dezelfde boodschap door 20 of 30 mensen aangebracht wordt, dan is negeren al iets moeilijker.

Tip

- Leg goede contacten met de kernen uit je gemeente. Nodig ze eens uit voor een gesprek en bekijk samen wat de mogelijkheden zijn. De educatieve medewerker van je verbond kan je hierbij ondersteunen.
- Bekijk of er ook mogelijkheden zijn om samen te werken, bijvoorbeeld met CM, ACW, KVLV of andere socio-culturele verenigingen om te bekijken waar mogelijks krachten gebundeld kunnen worden. Zo hebben bijvoorbeeld alle verenigingen van Sint-Gillis-Waas actie gevoerd om de nieuw handicar gratis te maken voor verenigingen. Doordat het reglement veranderd was, zou men opnieuw dienen te betalen. Door de krachten te bundelen en samen te protesteren en actie te voeren, is de handicar opnieuw gratis uit te lenen door verenigingen.

Netwerken / Profileren

Gemeentes zijn niet altijd even goed op de hoogte van het bestaan van Ziekenzorg CM en van het concrete aanbod van Ziekenzorg CM in een bepaalde gemeente. Vandaar dat het erg belangrijk is om goede contacten te smeden met de gemeente.

Om de werking van Ziekenzorg CM kenbaar te maken, werd er reeds materiaal ontwikkeld, hiervoor kan je terecht bij je verbondelijke secretariaat.

Voordelen

Onbekend is onbemand

Indien een gemeente niet op de hoogte is van het bestaan van Ziekenzorg CM (zowel betreffende het aanbod, als betreffende de kennis en expertise die Ziekenzorg CM heeft over chronisch ziek zijn en mantelzorg), kan men er ook geen rekening mee houden. Vandaar dat het interessant is om je gemeente goed te informeren over wat Ziekenzorg CM in jouw gemeente betekent.

Goede contacten maken samenwerken eenvoudiger

Indien je vanuit Ziekenzorg CM goede banden en relaties kan opbouwen met je gemeente, dan vindt de gemeente je ook eerder op het moment dat ze expertise nodig heeft of samenwerking zoekt.

Dit verlaagt ook de kans dat ze zelf zullen starten met een aanbod dat nauw aansluit bij de Ziekenzorg CM-werking.

Tip

- Leer het bestuur en de diensten kennen via de website en de gemeentelijke infogids.
- Vraag met de kern (samen met andere kernen) een rondleiding in het gemeentehuis. Dit maakt dat je de diensten en de ambtenaren op een andere manier leert kennen.
- Onderhoud een goed contact met ambtenaren en schepenen. Gezien schepenen om de 6 jaar wisselen en ambtenaren vaak langer een zelfde functie behouden is het interessant om met beide contacten te onderhouden. Waak erover dat:
 - ze op de hoogte zijn van het aanbod van Ziekenzorg CM, als belangrijke speler op het lokale veld. Hiervoor werden reeds verschillende hulpmiddelen ontwikkeld (bijvoorbeeld voorstellingsbrochure)
 - Ziekenzorg CM geprofileerd wordt als belangrijke belangenbehartiger van chronisch zieke en zorgbehoevende mensen en hun mantelzorgers
 Indien je goede contacten onderhoudt zal de gemeente ook eerder mensen naar je doorverwijzen of rekening houden met de aandachtspunten die jij en je kern hebben voor de gemeente.

Vertegenwoordiging in raden opnemen

In het gemeentedecreet (deze legt de regelgeving voor gemeenten vast) wordt gesteld dat de gemeenteraad initiatieven neemt om de betrokkenheid en de inspraak van de burgers of van de doelgroepen te verzekeren bij de beleidsvoorbereiding, bij de uitwerking van de gemeentelijke dienstverlening en bij de evaluatie ervan (artikel 199).

De gemeenteraad kan overgaan tot de organisatie van raden en overlegstructuren die tot opdracht hebben op regelmatige en systematische wijze het gemeentebestuur te adviseren.

De verslagen en einddocumenten van de hier bedoelde raden en overlegstructuren worden meegedeeld aan de gemeenteraad.

Wie vanuit Ziekenzorg CM in dergelijke raden een engagement opneemt, kan daar aandacht vragen voor de situatie van chronische zieke en zorgbehoevende mensen en de aandachtspunten van Ziekenzorg CM.

Tip

Informeel welke raden er concreet in je gemeente bestaan en bekijk samen met je kern wie een engagement zou kunnen opnemen.

Kracht van ervaringsdeskundigheid benutten

Ziekenzorg CM verenigt zieke en gezonde mensen die het voor elkaar opnemen.

Knelpunten die vanuit de betrokkene zelf geformuleerd worden, maken vaak meer indruk. Nationale acties belangenbehartiging worden ook opgezet vanuit dit principe. Laat bij voorkeur die mensen aan het woord, die vanuit ervaring weten waarover ze spreken. Een chronisch zieke persoon die zelf voor zijn of haar rechten opkomt, komt sterker over dan wanneer iemand dit in zijn plaats doet.

Vandaar bijvoorbeeld de keuze om in de acties in het kader van een gemeentelijke mantelzorgpremie actiegroepjes op te richten die bestaan uit mantelzorgers zelf in combinatie met vrijwilligers.

Voordeel

Iemand die spreekt vanuit een persoonlijke rechtstreekse betrokkenheid maakt een sterke indruk.

Tip

Bekijk in je kern of er ervaringsdeskundigen, chronisch zieke of zorgbehoevende mensen of mantelzorgers zijn die zich mee willen inzetten om de belangenbehartiging vanuit Ziekenzorg CM in jullie gemeente op de kaart te zetten.

6. Waar bijkomende info vinden?

- Codex.vlaanderen.be
- Binnenland.vlaanderen.be
- Het verbond.